

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 659/2018-53

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 13. októbra 2020 v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a zo sudcov Rastislava Kaššáka a Miloša Maďara (sudca spravodajca) prerokoval prijatú ústavnú sťažnosť sťažovateľky obchodnej spoločnosti [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej advokátskou kanceláriou Benkóczki, Baláž – advokáti, s. r. o., 29. augusta 36A, Bratislava, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Vendelín Benkóczki, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 20 ods. 1, 4 a 5 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Trnava sp. zn. 36 K 13/2014 z 12. marca 2018 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo obchodnej spoločnosti [REDACTED], na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Okresného súdu Trnava sp. zn. 36 K 13/2014 z 12. marca 2018 p o r u š e n é b o l o .

2. Uznesenie Okresného súdu Trnava sp. zn. 36 K 13/2014 z 12. marca 2018 z r u š u j e a v e c v r a c i a Okresnému súdu Trnava na ďalšie konanie.

3. Okresný súd Trnava je p o v i n n ý nahradiť obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ], trovy konania v sume 671,68 € (slovom šesťstosedemdesiatjeden eur a šesťdesiatosem centov) na účet jej právneho zástupcu advokátskej kancelárie Benkóczki, Baláž – advokáti, s. r. o., 29. augusta 36A, Bratislava, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ], n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutého rozhodnutia a sťažnostná argumentácia

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. IV. ÚS 659/2018-17 zo 6. decembra 2018 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov na ďalšie konanie ústavnú sťažnosť sťažovateľky obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 20 ods. 1, 4 a 5 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) uznesením Okresného súdu Trnava (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 36 K 13/2014 z 12. marca 2018 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“).

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka na základe zmluvy o postúpení pohľadávky z 15. júla 2015 nadobudla pohľadávky veriteľa – obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ], v konkurze, [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „[REDAKOVANÉ]“), prihlásené do konkurzného konania vedeného na majetok úpadcu [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ].

██████████ (ďalej len „úpadca“). Konkurz na majetok úpadcu bol vyhlásený uznesením okresného súdu sp. zn. 36 K 13/2014 z 11. júna 2014 zverejneným v Obchodnom vestníku č. 115/2014 z 18. júna 2014. Do funkcie správcu bol ustanovený ██████████ so sídlom kancelárie ██████████. Okresný súd uznesením sp. zn. 36 K 13/2014 z 22. októbra 2015 povolil vstup sťažovateľky ako nového veriteľa do konkurzného konania vedeného na majetok úpadcu namiesto pôvodného veriteľa v rozsahu jeho pohľadávok v celkovej sume 354 599,62 €.

3. Sťažovateľka ďalej uvádza, že úpadca bol do vyhlásenia konkurzu na jeho majetok jediným spoločníkom a konateľom spoločnosti ██████████. Do konkurzného konania vedeného na majetok úpadcu prihlásili svoje pohľadávky dvaja veritelia, a to obchodná spoločnosť ██████████, ktorá si prihlásila pohľadávky v sume 295 324,22 € a 59 275,40 €, a obchodná spoločnosť ██████████, ██████████ (teraz ██████████, pozn.), ██████████ (ďalej len „██████████“), ktorá si prihlásila pohľadávky v sume 282 648,21 € a 15 339,35 € (poslednú ako podmienenú pohľadávku).

4. Dňa 14. augusta 2014 sa konala prvá schôdza veriteľov úpadcu, na ktorej hlasmi veriteľa obchodnej spoločnosti ██████████ bol za nového správcu úpadcu ustanovený ██████████. V súlade s tým okresný súd uznesením sp. zn. 36 K 13/2014 z 25. septembra 2014 rozhodol o odvolaní ██████████ doterajšieho správcu úpadcu, z funkcie a o ustanovení ██████████ (ďalej len „správca úpadcu“) za nového správcu úpadcu.

5. V nadväznosti na uvedené skutočnosti sa v ústavnej sťažnosti ďalej uvádza, že po speňažení časti majetku patriaceho do konkurznej podstaty bol správcom úpadcu zostavený návrh čiastkového rozvrhu zo všeobecnej podstaty. Okresnému súdu bola 26. augusta 2015 doručená žiadosť správcu úpadcu o schválenie tohto návrhu čiastkového rozvrhu zo všeobecnej podstaty v zmysle § 96 ods. 5 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o konkurze a reštrukturalizácii“), keďže zástupca veriteľov obchodná

spoločnosť [REDAKOVANÉ], ako príslušný orgán na schválenie čiastkového rozvrhu predmetný rozvrh neschválil. Zástupca veriteľov bol toho názoru, že pohľadávky spoločnosti [REDAKOVANÉ] (teraz sťažovateľky, pozn.) musia byť uspokojené ako podriadené pohľadávky až po tom, ako v celosti bude uspokojená pohľadávka veriteľa [REDAKOVANÉ], a to s poukazom na § 9 ods. 2 a § 95 ods. 3 zákona o konkurze a reštrukturalizácii.

6. Okresný súd po preštudovaní spisu a návrhu čiastkového rozvrhu zo všeobecnej podstaty predloženej správcom úpadcu dospel k záveru, že spoločnosť [REDAKOVANÉ] bola v minulosti skutočne osobou spriaznenou s úpadcom. Následne okresný súd uznesením sp. zn. 36 K 13/20144 zo 14. júla 2017 vyzval správcu úpadcu na prepracovanie predloženého návrhu čiastkového rozvrhu zo všeobecnej podstaty tak, že pohľadávky veriteľa [REDAKOVANÉ] (v tom čase už sťažovateľky, pozn.) budú uspokojené až po úplnom uspokojení pohľadávky veriteľa [REDAKOVANÉ]

7. Okresný súd napadnutým uznesením schválil prepracovaný návrh čiastkového rozvrhu zo všeobecnej podstaty predložený správcom úpadcu v súlade s uznesením zo 14. júla 2017. V zmysle okresným súdom schváleného čiastkového rozvrhu zo všeobecnej podstaty výt'azok 25 799,20 € a 1 400,80 € pripadne veriteľovi [REDAKOVANÉ], kým sťažovateľke pripadne 0 €.

8. Sťažovateľka namieta porušenie ňou označených práv napadnutým uznesením okresného súdu z dôvodov, že v tomto konkrétnom prípade najprv na majetok spoločnosti [REDAKOVANÉ] bol uznesením okresného súdu sp. zn. 25 R/5/2012 z 25. marca 2012 vyhlásený konkurz. Zákonným účinkom vyhlásenia konkurzu podľa § 44 zákona o konkurze a reštrukturalizácii je, že oprávnenie nakladať s majetkom podliehajúcim konkurzu a oprávnenie konať za úpadcu vo veciach týkajúcich sa tohto majetku prechádza na správcu úpadcu. Následne na návrh [REDAKOVANÉ], správcu úpadcu [REDAKOVANÉ], došlo k vyhláseniu konkurzu aj na majetok jediného spoločníka a konateľa spoločnosti [REDAKOVANÉ], teda úpadcu, čím *ex lege* došlo k zrušeniu účasti úpadcu v spoločnosti [REDAKOVANÉ] v zmysle zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný

zákoník v znení platnom a účinnom k 11. júnu 2014 (ďalej len „Obchodný zákoník“). V dôsledku uvedených zákonných účinkov (§ 44 zákona o konkurze a reštrukturalizácii a § 148 Obchodného zákoníka) úpadca momentom vyhlásenia konkurzu na jeho majetok prestal byť spriaznenou osobou spoločnosti [REDAKOVANÉ] tak, ako to uvádza § 9 ods. 2 zákona o konkurze a reštrukturalizácii.

9. V tomto kontexte sťažovateľka uvádza: *«Ďalším krokom bolo, že správca spoločnosti [REDAKOVANÉ], v konkurze prihlásil pohľadávku spoločnosti [REDAKOVANÉ] do konkurzného konania vedeného na majetok úpadcu aby tým splnil svoju zákonnú povinnosť a naplnil zákonný účel konkurzného konania.*

Vzhľadom na uvedené je podľa názoru sťažovateľa výklad použitý porušovateľom ohľadne aplikácie § 9 ods. 2 ZKR a § 95 ods. 3 ZKR, keď dospel k záveru o tom, že pohľadávka porušovateľa musí byť uspokojená až po úplnom uspokojení ostatných pohľadávok „nespriaznených“ veriteľov formalistický, nezodpovedajúci účelu ZKR. Vychádzajúc aj z dôvodovej správy k § 95 ods. 3 ZKR cieľom tejto právnej úpravy bolo zabrániť účelovým uplatnením pohľadávok v rámci konkurzného konania zo strany osôb spriaznených s úpadcom a tým k ovplyvneniu konkurzného konania na úkor ostatných, nespriaznených veriteľov. V tomto prípade však o takýto prípad nejde. Je nepochybné, že bola tu určitá miera spriaznenosti medzi úpadcom a právnym predchodcom sťažovateľa, ktorá však bola „pretrhnutá“ vyhlásením konkurzu na majetok úpadcu a ustanovenou osobou správcu úpadcu [REDAKOVANÉ], v konkurze, ktorý uplatnil pohľadávky v rámci konkurzného konania vedeného na majetok úpadcu pri výkone jeho zákonných povinností. Sťažovateľ odkúpil pohľadávku od správcu úpadcu [REDAKOVANÉ], v konkurze v tomto stave, keď väzby medzi úpadcom a spoločnosťou [REDAKOVANÉ] boli pretrhnuté. Preto použitie § 95 ods. 3 ZKR v tomto prípade nespĺňa zákonný účel tohto ustanovenia. Treba poukázať ešte na to, že sťažovateľ nie je a ani nikdy nebol spriaznenou osobou ani úpadcu, ani spoločnosti [REDAKOVANÉ]. V nadobudnutí pohľadávky voči úpadcovi videl len obchodnú príležitosť.»

10. Sťažovateľka namieta, že do veriteľsko-dlžníckeho vzťahu vstúpila v čase, keď otázku, či spoločnosť [REDAKOVANÉ] je alebo nie je spriaznenou osobou úpadcu

podľa § 9 ods. 2 zákona o konkurze a reštrukturalizácii, okresný súd „už raz riešil, a to pri rozhodovaní o výmene správcu. Zákon o konkurze a reštrukturalizácii v § 35 ods. 2 totiž spriaznenej osobe, ktorej pohľadávka sa v konkurze uspokojuje v poradí ako podriadený veriteľ (§ 95 ods. 3 zákona o konkurze a reštrukturalizácii), nepriznáva hlasovacie právo na schôdzi veriteľov. Okresný súd v uznesení sp. zn. 36 K 13/2014 z 5. decembra 2014, ktorým v nadväznosti na uznesenie prvej schôdze veriteľov odvolal [REDAKOVANÉ] z funkcie správcu úpadcu a ustanovil [REDAKOVANÉ] za nového správcu, konštatoval, že nezistil žiadne zákonné prekážky, aby neodobril uznesenie prvej schôdze veriteľov o výmene správcu. Za výmenu správcu pritom hlasoval jedine [REDAKOVANÉ], správca spoločnosti [REDAKOVANÉ] v konkurze. Ani spoločnosť [REDAKOVANÉ], ktorá hlasovala proti výmene správcu, nepodala odvolanie proti tomuto rozhodnutiu sťažovateľky. Sťažovateľka teda právne postavenie správcu spoločnosti [REDAKOVANÉ] v konkurze v rámci konkurzného konania vedeného na majetok úpadcu ako osoby „nespriaznenej“ považovala za ustálené. Sťažovateľka tak mala, vychádzajúc aj zo skoršej rozhodovacej činnosti okresného súdu, v tej istej veci určité legitímne očakávanie, že jej pohľadávka bude aspoň čiastočne uspokojená v rámci konkurzného konania vedeného na majetok úpadcu.

11. Sťažovateľka argumentuje, že napadnutým uznesením okresný súd zasiahol do jej legitímnych očakávaní na uspokojenie časti jej pohľadávky voči úpadcovi, ktoré vychádzalo jednak zo skoršej rozhodovacej praxe toho istého súdu v tej istej veci, ako aj z výkladu § 95 ods. 3 zákona o konkurze a reštrukturalizácii v súlade s jeho zákonným účelom. Okresný súd podľa jej názoru bez ústavného a zákonného podkladu znemožnil uspokojenie aspoň časti jej pohľadávky proti úpadcovi, čím zasiahol aj do jej vlastníctva.

12. Vzhľadom na uvedené sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd vo veci samej nálezom takto rozhodol a priznal jej náhradu trov konania:

„Okresný súd Trnava uznesením č. k. 36 K/13/2014 zo dňa 12. 03. 2018 porušil základné právo sťažovateľa zakotvené v článku 20 ods. 1, ods. 4 a ods. 5 Ústavy SR a v čl. 1

Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ako aj právo zakotvené v článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

Ústavný súd SR zrušuje uznesenie Okresného súdu Trnava č. k. 36 K/13/2014 zo dňa 12. 03. 2018 a vec vracia Okresnému súdu Trnava na ďalšie konanie...“

13. Vec bola pôvodne pridelená sudcovi spravodajcovi Ladislavovi Oroszovi, ktorého funkčné obdobie sudcu ústavného súdu skončilo 16. februára 2019. V súlade s čl. X bodom 5 písm. b) Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 26. apríla 2019 do 31. decembra 2019 v znení dodatku č. 1 bola vec 17. októbra 2019 pridelená sudcovi spravodajcovi Milošovi Maďarovi a v zmysle čl. II bodu 3 písm. a) Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 1. januára 2020 do 31. decembra 2020 v znení dodatku č. 2 bola prejednaná v prvom senáte ústavného súdu v zložení Jana Baricová – predsedníčka senátu, Rastislav Kaššák a Miloš Maďar.

II.

Vyjadrenie okresného súdu a replika sťažovateľky

14. Po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval okresný súd na vyjadrenie k ústavnej sťažnosti a zároveň ho vyzval, aby ústavnému súdu oznámil, či trvá na ústnom pojednávaní vo veci.

15. Predseda okresného súdu vo vyjadrení sp. zn. 1 SprV 703/2018 z 19. októbra 2018 súhlasil s upustením od ústneho pojednávania a k veci uviedol, že v zápisnici zo schôdze veriteľov nebola daná žiadna námietka, preto okresný súd nemohol rozhodnúť inak, ako odvolať správcu [REDAKOVANÉ] a ustanoviť za správcu [REDAKOVANÉ]. Veriteľ – obchodná spoločnosť [REDAKOVANÉ] je však osobou spriaznenou, keďže úpadca je jediným spoločníkom tohto veriteľa, a preto je možné uspokojiť jeho pohľadávky až po úplnom uspokojení iných nezabezpečených pohľadávok. Obchodná spoločnosť [REDAKOVANÉ] je aj v návrhu na vyhlásenie konkurzu uvedená v zozname spriaznených osôb.

16. Správca [REDACTED] napriek tomu, že veriteľ – obchodná spoločnosť [REDACTED] je spriaznenou osobou a nemala právo na chôdzi hlasovať, jej tieto práva priznal a vzhľadom na to, že táto skutočnosť nebola napadnutá v zápisnici zo schôdze veriteľov a ani nebola odvolacím dôvodom, okresný súd nemohol rozhodnúť uznesením č. 36 K 13/2014-139 z 5. decembra 2014 inak, ako o odvolaní správcu [REDACTED] a ustanovení do funkcie správcu [REDACTED]. Z uvedeného však podľa názoru okresného súdu nemôže vyplývať, že obchodná spoločnosť [REDACTED] nie je spriaznenou osobou, keďže je spriaznenou osobou na základe zákona, a nie na základe rozhodnutia, resp. pochybenia správcu.

17. Predseda okresného súdu ďalej uviedol, že sa nemožno stotožniť s názorom sťažovateľky, že jej nebolo známe, že predmetná pohľadávka sa uspokojuje ako pohľadávka podriadená. Konateľom sťažovateľky je [REDACTED], ktorý je zapísaný v zozname správcov, a v samotnej zmluve o postúpení je uvedené, že ide o pohľadávku spoločníka, a tak vzhľadom na svoju profesiu a tým spojenú odbornosť musel vedieť, že ide o pohľadávku, ktorá sa uspokojuje ako podriadená. Takisto sa nemožno stotožniť s názorom sťažovateľky, že vyhlásením konkurzu na veriteľa – obchodnú spoločnosť [REDACTED] [REDACTED] automaticky všetky úkony, ktoré vykonal úpadca pred vyhlásením konkurzu, by neboli pohľadávkami, ktoré sa uspokojujú ako podriadené, keďže tieto úkony boli vykonané spriaznenou osobou. Takýto výklad je v rozpore s účelom zákona o konkurze a reštrukturalizácii, keďže by nedochádzalo k uspokojovaniu pohľadávok veriteľov úpadcu, ale konateľov úpadcu.

18. V doplnení vyjadrenia sp. zn. 1 SprV 703/2018 z 29. januára 2019 predseda okresného súdu uviedol, že v zmysle § 95 ods. 3 zákona o konkurze a reštrukturalizácii sa spriaznenosť osôb musí skúmať počas celého konkurzu, a teda nielen v lehote na popieranie pohľadávok – či už správca zistí spriaznenosť osôb v lehote na popieranie prihlásených pohľadávok, alebo sa o tejto skutočnosti dozvie až neskôr v priebehu konkurzného konania, zákonným následkom je to, že spriaznený veriteľ nemá právo hlasovať, a uspokojený z výťažku bude až po všetkých ostatných konkurzných veriteľoch. V tejto súvislosti uviedol, že «*Predmetným ustanovením chcel zákonodarca zabrániť tomu,*

aby konkurzné konanie ovládali spriaznení veritelia, a došlo k tzv. automatickej podriadenosti pohľadávok spriaznených veriteľov. Úvahou za úpravou týchto pravidiel je koncept „equitable subordination“ a presadzovanie absolute priority rule.

Osoby spriaznené s úpadcom (najmä štatutárne orgány) spravidla nesú zodpovednosť za úpadok dlžníka, a neprejavujú záujem na legitímnom celi - dosiahnuť pre veriteľov čo najvyššiu mieru uspokojenia pohľadávok.

K uvedenej situácii došlo aj v tomto prípade, kde úpadca ([REDACTED]) bol jediným konateľom a spoločníkom pôvodného veriteľa [REDACTED] od ktorého si požičal 295.324,22 €, a vybral z pokladne 59.275,40 €.

V prípade, ak by súd schválil čiastkový rozvrh výťažku tak ako žiadal sťažovateľ (teda by ním uspokojil spriazneného veriteľa), urobil by tak v rozpore so zákonom, a došlo by k porušeniu práv ostatných veriteľov v konkurze.».

19. Vzhľadom na uvedené predseda okresného súdu navrhol „zamietnuť ústavnú sťažnosť“ sťažovateľky.

20. Ústavný súd listom z 11. februára 2019 zaslal sťažovateľke vyjadrenia okresného súdu s možnosťou zaujať k nim v lehote určenej ústavným súdom stanovisko a zároveň požiadal o vyjadrenie, či sťažovateľka súhlasí s upustením od ústneho pojednávania vo veci. Sťažovateľka v podaní z 21. februára 2019 súhlasila s upustením od ústneho pojednávania v danej veci a poukázala na skutočnosť, že v rámci konkurzného konania vedeného na majetok úpadcu právny predchodca sťažovateľky mal určité právne postavenie odobrené okresným súdom tým, že tento schválil výmenu správcu úpadcu odhlasovaného práve právnym predchodcom sťažovateľky. V tejto súvislosti sťažovateľka uvádza: «Nie je vylúčené, že porušovateľ v tomto prípade objektívne vzaté pochybil, avšak založil tým faktický i právny stav, z ktorého sťažovateľ vychádzal, ktorému dôveroval, keď nadobudol pohľadávku voči úpadcovi [REDACTED] od [REDACTED], správcu úpadcu [REDACTED]. Tu je potrebné však zdôrazniť, že sťažovateľ nie je toho názoru, že by okresný súd pochybil, čo sa týka posúdenia právneho postavenia [REDACTED] [REDACTED] pri hlasovaní na schôdzi veriteľov v rámci konkurzu vedeného na majetok úpadcu [REDACTED]. Ako to totiž sťažovateľ rozviedol v podanej sťažnosti [REDACTED]

██████████ vyhlásením konkurzu na majetok úpadcu ██████████ ktorého spoločníkom a konateľom bol pôvodne ██████████, stratil postavenie spriaznenej osoby podľa § 9 zákona č. 7/2005 Z.z. o konkurze a reštrukturalizácii v znení neskorších predpisov (ďalej len „ZKR“) vzhľadom aj na právne postavenie správcu úpadcu a jeho zákonné oprávnenia vyplývajúce zo ZKR. To znamená, že ██████████ mohol svoje práva na schôdzi veriteľov vykonávať ako „riadny“ veriteľ, teda presne tak, ako to fakticky urobil a presne tak, ako to odobril porušovateľ.»

21. Sťažovateľka ďalej poukazuje na skutočnosť, že to, že konateľ sťažovateľky je sám správcom, podľa jej názoru nie je v danej veci relevantné. Predmetom ústavnej sťažnosti nie je porušenie práv ██████████, konateľa sťažovateľky, ale práv samotnej sťažovateľky, ktorý je odlišným subjektom od ██████████. V súlade so zásadou *iura novit curia* sa sťažovateľka spoliehala na to, že súd sa bude, čo sa týka jej postavenia v rámci konkurzného konania, správať tak, ako sa správal voči jej právnemu predchodcovi na začiatku konkurzného konania.

22. Sťažovateľka podaním, ktoré bolo ústavnému súdu doručené 19. marca 2019, doplnila svoje vyjadrenie. V tomto podaní upriamuje pozornosť na nález ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 101/2018 z 15. novembra 2018, ktorého závery sú podľa jej názoru čiastočne aplikovateľné aj na jej prípad. V tejto súvislosti sťažovateľka uviedla: „V oboch prípadoch totiž podstatnou je odpoveď na otázku, či zistenie pohľadávky veriteľa (čo do poradia) správcom uvedené v konečnom zozname pohľadávok je relevantné pri uplatňovaní práv s ňou spojených konkurzným veriteľom. Ústavný súd v spomenutom náleze vyslovil, že zákon pozná mechanizmus ako vytvoriť právny stav zamýšľaný zákonodarcom v § 95 ods. 3 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii v znení neskorších predpisov (ide o zákonné ustanovenie, ktoré je rozhodujúce aj v prípade sťažovateľa) a to popretie poradia uplatnenej pohľadávky správcom s následnou možnosťou súdneho prieskumu tohto popretia. Ak tento mechanizmus využitý nebol, tak nastávajú účinky § 32 ods. 6 zákona o konkurze a reštrukturalizácii, ktorý stav sa už nemôže v ďalšom priebehu konkurzu vrátiť.“

23. Sťažovateľka argumentuje, že jej právny predchodca si prihlásil do konkurzného konania vedeného na majetok úpadcu pohľadávku s poradím „iná pohľadávka“, teda nepodriadenú. Vtedajší správca úpadcu [REDACTED] túto pohľadávku ani jej poradie nepoprel, čím nastali účinky § 32 ods. 6 zákona o konkurze a reštrukturalizácii. Zistenie pohľadávky veriteľa uvedené v konečnom zozname pohľadávok je rozhodujúce z hľadiska výkonu práv s pohľadávkou spojených v konkurznom konaní, preto právny predchodca sťažovateľky mohol vykonávať svoje práva na schôdzi veriteľov v plnom rozsahu (a to aj v prípade, že by bol spriaznenou osobou úpadcu), čo sa aj reálne stalo. V tento právny stav dôverovala sťažovateľka, keď nadobudla pohľadávku uplatnenú v konkurznom konaní. Do tohto právneho stavu podľa názoru sťažovateľky zasiahol okresný súd, keď schválil rozvrh výťažku, v zmysle ktorého sťažovateľka má mať *„de facto postavenie podľa § 95 ods. 3 zákona o konkurze reštrukturalizácii, hoci už nastali účinky podľa § 36 ods. 6 zákona o konkurze a reštrukturalizácii a teda de iure takéto podriadené postavenie nemá“*.

24. Ústavný súd listom z 28. októbra 2019 podľa § 126 zákona o ústavnom súde upovedomil o podanej ústavnej sťažnosti sťažovateľky zúčastnenú osobu, a to úpadcu s možnosťou vyjadriť sa k nej v lehote 10 dní od doručenia tohto upovedomenia. Úpadca si zásielku v odbernej lehote neprevzal a tak nevyužil možnosť vyjadriť sa v konaní pred ústavným súdom.

25. Listom z 30. júla 2020 ústavný súd upovedomil o podanej ústavnej sťažnosti sťažovateľky aj obchodnú spoločnosť [REDACTED] ako zúčastnenú osobu, ktorej bolo toto upovedomenie doručené 3. augusta 2020. Ústavný súd konštatuje, že ani táto zúčastnená osoba nevyužila možnosť vyjadriť sa.

26. Ústavný súd listom zo 17. septembra 2020 vyzval správcu úpadcu [REDACTED] na predloženie správcovského spisu spolu so žiadosťou o informáciu, či bolo veriteľom – obchodnou spoločnosťou [REDACTED] iniciované konanie o určenie popretej pohľadávky.

27. Správca úpadcu sa listom z 25. septembra 2020 vyjadril a predložil ústavnému súdu správcovský spis. Vo vyjadrení uviedol, že preskúmanie a popieranie pohľadávok bolo úlohou pôvodného správcu [REDAKOVANÉ]. Zo správcovského spisu, ktorý mu bol odovzdaný [REDAKOVANÉ], nevyplýva, že by došlo k popretiu pohľadávky obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ] v akomkoľvek rozsahu, nevyplýva to ani zo zápisnice z konania prvej schôdze veriteľov. Ak by k popretiu pohľadávky jej poradia bolo došlo, správca by mal postupovať spôsobom uvedeným v § 32 ods. 9 zákona o konkurze a reštrukturalizácii a bol povinný oznámiť popretie pohľadávky veriteľovi, o čom v spise tiež nie je zmienka. Ďalej uviedol, že on už oprávnenie popierať pohľadávky v zmysle príslušných právnych predpisov nemal. Vzhľadom na uvedené nie je vedené ani konanie o určenie popretej pohľadávky.

28. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ústavnou sťažnosťou, stanoviskom okresného súdu a replikou sťažovateľky ako aj s obsahom spisu dospel k záveru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

III.

Právomoc ústavného súdu a relevantná právna úprava

29. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

30. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom stanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy, ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným

rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

31. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

32. Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastniť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Majetok nadobudnutý v rozpore s právnym poriadkom ochranu nepožíva. Dedenie sa zaručuje.

33. Podľa čl. 20 ods. 4 ústavy vyvlastnenie alebo nútené obmedzenie vlastníckeho práva je možné iba v nevyhnutnej miere a vo verejnom záujme, a to na základe zákona a za primeranú náhradu.

34. Podľa čl. 20 ods. 5 ústavy iné zásahy do vlastníckeho práva možno dovoliť iba vtedy, ak ide o majetok nadobudnutý nezákonným spôsobom alebo z nelegálnych príjmov a ide o opatrenie nevyhnutné v demokratickej spoločnosti pre bezpečnosť štátu, ochranu verejného poriadku, mravnosti alebo práv a slobôd iných. Podmienky ustanoví zákon.

35. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

36. Podľa čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva. Predchádzajúce ustanovenie nebráni právu štátov prijímať zákony,

ktoré považujú za nevyhnutné, aby upravili užívanie majetku v súlade so všeobecným záujmom a zabezpečili platenie daní a iných poplatkov alebo pokút.

37. Podľa § 31 ods. 1 zákona o konkurze a reštrukturalizácii v znení platnom a účinnom v rozhodnej dobe prihlásené pohľadávky správca priebežne zapisuje do zoznamu pohľadávok. Ak veriteľ o to požiada, správca mu bezodkladne vydá potvrdenie, či jeho pohľadávka bola zapísaná do zoznamu pohľadávok.

38. Podľa § 31 ods. 2 zákona o konkurze a reštrukturalizácii v znení platnom a účinnom v rozhodnej dobe na účely výkonu práv spojených s prihlásenou pohľadávkou sa v konkurze vychádza zo zoznamu pohľadávok.

39. Podľa § 32 ods. 1 zákona o konkurze a reštrukturalizácii v znení platnom a účinnom v rozhodnej dobe každú prihlásenú pohľadávkou správca porovná s účtovnou a inou dokumentáciou úpadcu, zoznamom záväzkov, prihliadne na vyjadrenia úpadcu a iných osôb a vykoná aj vlastné šetrenie. Ak pri skúmaní zistí, že pohľadávka je sporná, je povinný ju v spornom rozsahu poprieť.

40. Podľa § 32 ods. 2 zákona o konkurze a reštrukturalizácii v znení platnom a účinnom v rozhodnej dobe prihlásenú pohľadávkou je oprávnený poprieť správca alebo veriteľ prihlásenej pohľadávky písomným podaním u správcu na predpísanom tlačive, čo do právneho dôvodu, vymáhateľnosti, výšky, poradia, zabezpečenia zabezpečovacím právom alebo poradia zabezpečovacieho práva...

41. Podľa § 32 ods. 6 zákona o konkurze a reštrukturalizácii v znení platnom a účinnom v rozhodnej dobe popretie pohľadávky správca bez zbytočného odkladu zapíše do zoznamu pohľadávok a písomne oznámi veriteľovi, ktorého pohľadávka bola popretá.

42. Podľa § 32 ods. 9 zákona o konkurze a reštrukturalizácii v znení platnom a účinnom v rozhodnej dobe veriteľ má právo domáhať sa na súde určenia popretej pohľadávky žalobou, pričom žaloba musí byť podaná voči všetkým, ktorí popreli

pohľadávku. Toto právo musí byť uplatnené na súde voči všetkým týmto osobám do 30 dní od doručenia písomného oznámenia správcu o popretí pohľadávky veriteľovi, inak zanikne...

43. Podľa § 32 ods. 15 v znení platnom a účinnom v rozhodnej dobe v žalobe sa veriteľ môže domáhať určenia právneho dôvodu, vymáhateľnosti, poradia a výšky pohľadávky, ďalej zabezpečenia zabezpečovacím právom alebo poradia zabezpečovacieho práva. V žalobe sa môže domáhať najviac toho, čo uviedol v prihláške.

44. Podľa § 32 ods. 17 v znení platnom a účinnom v rozhodnej dobe uplynutím lehoty na popretie pohľadávky sa pohľadávka v rozsahu, v akom nebola popretá, považuje za zistenú.

45. Podľa § 35 ods. 4 zákona o konkurze a reštrukturalizácii v znení platnom a účinnom v rozhodnej dobe ak súd nerozhodol inak, právo hlasovať na schôdzi veriteľov má veriteľ, ktorého pohľadávka je v čase konania schôdze veriteľov zistená čo do právneho dôvodu a vymáhateľnosti; na každé jedno euro zistenej sumy pohľadávky má veriteľ jeden hlas. Veriteľ pohľadávky spojenej so záväzkom podriadenosti podľa osobitného zákona 1a) (ďalej len „podriadený veriteľ“), ani veriteľ, ktorý sa v konkurze uspokojuje v poradí ako podriadený veriteľ, nemá právo hlasovať na schôdzi veriteľov ani právo byť volený do veriteľského výboru...

46. Podľa § 36 ods. 2 zákona o konkurze a reštrukturalizácii v znení platnom a účinnom v rozhodnej dobe na rokovaní schôdze veriteľov o výmene správcu má prítomný veriteľ oprávnený na schôdzi veriteľov hlasovať právo navrhnúť do funkcie nového správcu jednu osobu zo zoznamu správcov, ktorý vedie ministerstvo podľa osobitného predpisu...

47. Podľa § 36 ods. 4 zákona o konkurze a reštrukturalizácii v znení platnom a účinnom v rozhodnej dobe súd návrh schôdze veriteľov na výmenu správcu uznesením odmietne, ak správcovi bráni vo výkone funkcie zákonná prekážka alebo neboli dôvody, aby schôdza veriteľov mohla o výmene správcu hlasovať. Uznesenie o odmietnutí

hlasovania schôdze veriteľov súd bezodkladne zverejní v Obchodnom vestníku. Proti uzneseniu je oprávnený podať odvolanie veriteľ, ktorý hlasoval za správcu schváleného schôdzou veriteľov.

48 Podľa § 41 zákona o konkurze a reštrukturalizácii v znení platnom a účinnom v rozhodnej dobe súd počas konkurzného konania vykonáva dohľad nad činnosťou správcu. Súd je pri výkone dohľadu oprávnený požadovať od správcu vysvetlenia alebo správy o priebehu konkurzného konania, ktoré je správca povinný súdu v určenej lehote poskytnúť.

49. Podľa § 95 ods. 3 zákona o konkurze a reštrukturalizácii v znení platnom a účinnom v rozhodnej dobe tak isto ako podriadená pohľadávka sa uspokojí tiež zmluvná pokuta a pohľadávka, ktorá patrí alebo patrila veriteľovi, ktorý je alebo bol spriaznený s úpadcom; na prípadné zabezpečenie týchto pohľadávok zabezpečovacím právom sa v konkurze neprihliada.

IV.

Posúdenie vecí ústavným súdom

50. Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05). Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojvôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení,

že by zásadne poprel ich účel a význam (I. ÚS 13/00, I. ÚS 115/02, I. ÚS 139/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

51. Podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktorú tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonáva (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ústavy). Do obsahu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon (IV. ÚS 77/02, III. ÚS 63/06). Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy, ktorý predpokladá použitie ústavne súladne interpretovanej platnej a účinnej normy na zistený stav veci.

52. Prípady, v ktorých nesprávna aplikácia jednoduchého práva všeobecným súdom má za následok porušenie základných práv a slobôd, sú tie, v ktorých táto nesprávna aplikácia jednoduchého práva je spätá s konkurenciou jednotlivých noriem tohto práva, prípadne s konkurenciou rôznych interpretačných alternatív, v ktorých sa odráža kolízia ústavných princípov, a naostatok za také možno považovať aj prípady svojvoľnej aplikácie jednoduchého práva. Pojem svojvoľe možno interpretovať na prípady, keď všeobecný súd urobí taký výklad použitej právnej normy, ktorý je v extrémnom rozpore s právom na súdnu ochranu a princípom spravodlivosti, alebo ho urobí v inom než zákonom ustanovenom a v právnom myslení konsenzuálne akceptovanom význame či bez bližších nerozpoznateľných kritérií (I. ÚS 533/2016). O svojvoľi (arbitrárnosti) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natol'ko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (III. ÚS 264/05, ZNaU 100/2005).

53. Do práva na spravodlivý proces však nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov, teda za porušenie tohto základného práva nemožno považovať neúspech (nevyhovenie návrhu) v konaní pred všeobecným súdom (napr. I. ÚS 8/96, III. ÚS 197/02, III. ÚS 284/08). Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia (po vykonaní dôkazov a ich vyhodnotení) skutkový stav a po použití relevantných právnych noriem vo veci rozhodnú za predpokladu, že skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné a že neboli prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces.

54. Všeobecný súd musí vykladať a používať ustanovenia na vec sa vzťahujúcich zákonných predpisov v súlade s účelom základného práva na súdnu ochranu. Aplikáciou a výkladom týchto ustanovení nemožno toto ani iné základné práva obmedziť spôsobom zasahujúcim do ich podstaty a zmyslu. Z tohto hľadiska musí všeobecný súd pri výklade a aplikácii príslušných právnych predpisov prihliadať na spravodlivú rovnováhu pri poskytovaní ochrany uplatňovaným právam a oprávneným záujmom účastníkov konania (obdobne napr. III. ÚS 271/05, III. ÚS 78/07). Princíp spravodlivosti a požiadavka materiálnej ochrany práv sú totiž podstatnými a neopomenuteľnými atribútmi právnej ochrany (predovšetkým súdnej) v rámci koncepcie materiálneho právneho štátu.

55. Uvedené zásady týkajúce sa odôvodnenia súdneho rozhodnutia a vzťahu ústavného súdu a všeobecných súdov pri ochrane ústavnosti, ktoré možno vyvodiť z doterajšej konštantnej judikatúry ústavného súdu, boli relevantné aj v danej veci. Preto z týchto hľadísk posudzoval ústavný súd aj sťažovateľkou napadnuté uznesenie okresného súdu.

56. Základom sťažovateľkinej argumentácie je tvrdenie, že okresný súd porušil jej v ústavnej sťažnosti označené práva tým, že výklad ním použitý vo vzťahu k aplikácii § 9 ods. 2 zákona o konkurze a reštrukturalizácii a § 95 ods. 3 zákona o konkurze a reštrukturalizácii, keď dospel k záveru o tom, že pohľadávka sťažovateľky musí byť uspokojená až po úplnom uspokojení ostatných pohľadávok „nespriaznených“ veriteľov,

je formalistický, nezodpovedajúci účelu zákona o konkurze a reštrukturalizácii. Vtedajší správca úpadcu [REDAKOVANÉ] pohľadávku sťažovateľky ani jej poradie nepoprel, čím nastali účinky § 32 ods. 6 zákona o konkurze a reštrukturalizácii. Zistenie pohľadávky veriteľa uvedené v konečnom zozname pohľadávok je rozhodujúce z hľadiska výkonu práv s pohľadávkou spojených v konkurznom konaní, preto právny predchodca sťažovateľky mohol vykonávať svoje práva na schôdzi veriteľov v plnom rozsahu (a to aj v prípade, že by bol spriaznenou osobou úpadcu), čo sa aj reálne stalo. V tento právny stav dôverovala sťažovateľka, keď nadobudla pohľadávku uplatnenú v konkurznom konaní. Do tohto právneho stavu podľa jej názoru zasiahol okresný súd, keď schválil rozvrh výťažku.

57. Z predloženého spisového materiálu okresného súdu ústavný súd zistil, že uznesením okresného súdu sp. zn. 36 K 13/2014 z 30. mája 2014 bolo začaté konkurzné konanie proti úpadcovi. Uznesením okresného súdu sp. zn. 36 K 13/2014 z 11. júna 2014 bol na majetok úpadcu vyhlásený konkurz, ktorý bol uznaný za malý. Okresný súd ustanovil do funkcie správcu [REDAKOVANÉ] a vyzval veriteľov, aby prihlásili svoje pohľadávky.

58. Z tretej písomnej správy správcu [REDAKOVANÉ], ktorá bola okresnému súdu doručená 11. augusta 2014 (na č. l. 117 spisu, pozn.) vyplýva, že do konkurzu si prihlásili svoje pohľadávky dvaja veritelia, a to obchodná spoločnosť [REDAKOVANÉ] v sume 295 324,22 € a v sume 59 275,40 €, obidve ako „iné pohľadávky“ – poradie 25e, a veriteľ obchodná spoločnosť [REDAKOVANÉ], v sume 282 648,21 € a v sume 15 339,35 €, obidve ako „iné pohľadávky“ – poradie 25e, pričom pri pohľadávkach v sume 15 339,35 € je uvedené, že ide o podmienenú pohľadávku.

59. Zo štvrtej písomnej správy správcu [REDAKOVANÉ], ktorá bola okresnému súdu doručená 11. septembra 2014 (na č. l. 119 spisu, pozn.) považuje ústavný súd za preukázané, že správca „nepoprel žiadnu z prevzatých prihlášok“.

60. Dňa 17. septembra 2014 sa konala prvá schôdza veriteľov, na ktorej bol prvým uznesením za zástupcu veriteľov zvolený veriteľ obchodná spoločnosť [REDAKOVANÉ]

██████████, a druhým uznesením bol za nového správcu navrhnutý ██████████. Námiety proti prijatým uzneseniam podané neboli.

61. Uznesením okresného súdu sp. zn. 36 K 13/2014 z 25. septembra 2014 bol z funkcie správcu odvolaný ██████████ a do funkcie správcu bol ustanovený ██████████.

62. Sťažovateľka doručila 27. júla 2015 okresnému súdu návrh na potvrdenie nadobudnutia pohľadávky v konkurznom konaní a okresný súd uznesením sp. zn. 36 K 13/2014 z 22. októbra 2015 povolil vstup sťažovateľky do konkurzného konania ako nového veriteľa namiesto pôvodného veriteľa obchodnej spoločnosti ██████████ v rozsahu pohľadávok v celkovej sume 354 599,62 €.

63. Okresný súd uznesením sp. zn. 36 K 13/2014 zo 14. júla 2017 vyzval správcu úpadcu na prepracovanie čiastkového rozvrhu zo všeobecnej podstaty a následne napadnutým uznesením schválil čiastkový rozvrh výťažku zo speňaženia všeobecnej podstaty úpadcu tak, ako bol predložený okresnému súdu 7. augusta 2017.

64. Podstata právneho názoru okresného súdu v predmetnej veci je, po citácii relevantných ustanovení zákona o konkurze a reštrukturalizácii, vyjadrená v odôvodnení napadnutého uznesenia tak, že po preštudovaní žiadosti správcu na schválenie čiastkového rozvrhu zo všeobecnej podstaty a po preštudovaní spisu bol okresný súd toho názoru, že obchodná spoločnosť ██████████ je osobou spriaznenou, keďže úpadca je jediným spoločníkom spoločnosti ██████████, a preto je možné uspokojiť jej pohľadávky až po úplnom uspokojení iných nezabezpečených pohľadávok. Obchodná spoločnosť ██████████ je aj v návrhu na vyhlásenie konkurzu uvedená v zozname spriaznených osôb. V súlade s uvedeným právnym názorom a s prihliadnutím na skutočnosť, že zástupca veriteľov obchodná spoločnosť ██████████, z uvedených dôvodov neschválil správcom predložený návrh čiastkového rozvrhu zo všeobecnej podstaty, vyzval okresný súd správcu úpadcu na jeho prepracovanie.

65. Ústavný súd konštatuje, že z ústavnoprávneho hľadiska je podstatná námietka sťažovateľky spočívajúca v tom, že napriek nepopretiu jej pohľadávok správcom a deklarovaniu tejto skutočnosti priznaním jej hlasovacích práv na prvej schôdzi veriteľov sú jej pohľadávky považované okresným súdom za tzv. podriadené pohľadávky, resp. pohľadávky veriteľa, ktorý sa uspokojuje v poradí ako podriadený veriteľ (§ 95 ods. 3 zákona o konkurze a reštrukturalizácii).

66. Ústavný súd poznamenáva, že okrem zoznamu pohľadávok, ktorý tvorí súčasť správcovského spisu, správca vedie osobitnú evidenčnú pomôcku o veriteľoch prihlásených pohľadávok a o ich hlasovacích právach s vyznačením tých veriteľov, ktorí sú spriaznenými osobami s úpadcom podľa § 9 zákona o konkurze a reštrukturalizácii. Z hľadiska možnosti byť členom veriteľského výboru v konkurznom konaní a práva hlasovať na schôdzi veriteľov je povinnosťou správcu zistiť, či v konkurznom konaní ide o spriaznené pohľadávky.

67. Podstatnou v posudzovanom prípade je odpoveď na otázku, či zistenie pohľadávky veriteľa (čo sa týka poradia) správcom je právne relevantné pri uplatňovaní práv s ňou spojených veriteľom v konkurznom konaní. Je nesporné, že záväzný právny názor okresného súdu sa v preskúmvanej veci obmedzil len na vyslovenie spriaznenosti sťažovateľky vo vzťahu k úpadcovi, pričom sa žiadnym spôsobom nevysporiadal s otázkou poradia pohľadávok sťažovateľky vo vzťahu k jeho zisteniu správcom.

68. V nadväznosti na uvedené ústavný súd poukazuje na svoj názor obsiahnutý v náleze IV. ÚS 101/2018 z 15. novembra 2018, od ktorého ústavný súd nevzhladol v preskúmvanom prípade dôvod sa odchyliť, v zmysle ktorého „zákon o konkurze a reštrukturalizácii pozná procesný mechanizmus, ktorý umožňuje správcom vytvoriť právny stav zamýšľaný zákonodarcom v § 95 ods. 3 ZKR bez toho, aby tým bolo danému veriteľovi odňaté právo na spravodlivý proces. Je ním inštitút popierania pohľadávok a s ním spojené (následné) právo veriteľa domáhať sa určenia jeho popretej pohľadávky súdom v samostatnom incidenčnom konaní, teda úprava obsiahnutá v § 32 zákona o konkurze a reštrukturalizácii.“

69. V preskúmvanej veci je rozhodujúce to, že ústavne konformný postup správcu predpokladal popretie pohľadávok sťažovateľky, čo sa týka poradia ich uspokojenia, s tým, že ide o pohľadávku, ktorá by sa v konkurze mala uspokojovať tak isto ako podriadené pohľadávky, čo sa však v danom prípade nestalo. Z § 32 ods. 17 zákona o konkurze a reštrukturalizácii v znení platnom a účinnom v rozhodnej dobe vyplýva, že uplynutím lehoty na popieranie pohľadávok sa pohľadávka v rozsahu, v akom nebola popretá, považuje za zistenú.

70. Pokiaľ okresný súd napriek skutočnosti, že pohľadávky sťažovateľky sa v celom rozsahu považujú za uznané, aj čo sa týka ich poradia, považoval sťažovateľku pri schvaľovaní čiastkového rozvrhu všeobecnej podstaty za podriadeného veriteľa, neprípustne zasiahol do jej práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, a to z toho hľadiska, že jej bolo odňaté právo domáhať sa v samostatnom incidenčnom konaní (v ktorom sa uplatňuje iný rozsah opravných prostriedkov ako v samotnom konkurznom konaní, pozn.) určenia popretých pohľadávok. Tento stav už ani ústavný súd nemôže žiadnym svojím rozhodnutím zvrátiť (uplynutie prekluzívnej lehoty na popieranie pohľadávok, pozn.).

71. Ústavný súd upriamuje pozornosť okresného súdu na skutočnosť, že sa podľa § 60 zákona o ústavnom súde pri svojom rozhodovaní oboznámil aj s listinnými dôkazmi nachádzajúcimi sa v jeho spise sp. zn. I. ÚS 458/2016. V tomto konaní sa pôvodný správca [REDAKOVANÉ] domáhal vyslovenia porušenia jeho základných práv postupom okresného súdu v tomto konkurznom konaní a jeho uznesením č. k. 36 K 13/2014-139 z 5. decembra 2014, ako aj postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 1 CoKR 12/2015 a jeho uznesením č. k. 1 CoKR 12/2015-153 zo 14. júla 2015. Pre vec je podstatné, ako vyplýva z príloh, ktoré pripojil [REDAKOVANÉ] k ústavnej sťažnosti, že tento 3. augusta 2014 poprel pohľadávky obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ], čo sa týka poradia, a to práve z dôvodu spriaznenosti tohto veriteľa s úpadcom. Ústavný súd uvádza, že pre posúdenie dôvodnosti tejto ústavnej sťažnosti túto skutočnosť nemohol pri svojom rozhodovaní vziať do úvahy, keďže táto skutočnosť priamo nevyplývala z obsahu predloženého konkurzného spisu okresného súdu sp. zn.

36 K 13/2014 ani z obsahu správcovského spisu, ktorý predložil správca [REDACTED]. Bude preto úlohou okresného súdu sa s touto skutočnosťou pri svojom ďalšom rozhodovaní vysporiadať.

72. Ústavný súd v závere svojho posúdenia poukazuje na skutočnosť, že mu neprináleží rozhodovať o otázke spriaznenosti sťažovateľky s úpadcom, preto námietky sťažovateľky, ktorými argumentovala o tom, že nie je s úpadcom spriaznená, neboli pri rozhodovaní ústavného súdu v tejto veci relevantné. K argumentácii okresného súdu, ktorou namietal, že v prípade, ak by schválil čiastkový rozvrh výťažku tak, ako žiadala sťažovateľka, a teda by ním uspokojil spriazneného veriteľa, urobil by tak v rozpore so zákonom, a došlo by k porušeniu práv ostatných veriteľov v konkurze, je žiaduce uviesť, že v prípade, ak v priebehu konkurzného konania nastane stav, ktorý by niektorému z jeho účastníkov spôsobil škodu, môže sa tento obrátiť so žalobou o náhradu škody na všeobecný súd.

73. Na základe uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že okresný súd napadnutým uznesením porušil sťažovateľkine právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods.1 ústavy (bod 1 výroku nálezu).

74. Vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva sťažovateľky zaručeného jej čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu sa ústavný súd riadil princípom minimalizácie svojich zásahov do právomoci všeobecného súdu, rozhodnutie ktorého je v konaní o ústavnej sťažnosti preskúmané (IV. ÚS 303/04, IV. ÚS 64/2010), ktorý vyplýva z jeho subsidiárneho postavenia pri ochrane základných práv a slobôd. Vychádzal pritom v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (napr. II. ÚS 186/06, IV. ÚS 311/08) z toho, že v nadväznosti na vyslovenie porušenia základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy sa otvára priestor k tomu, aby sa okresný súd v stále prebiehajúcom konkurznom konaní sám vyrovnal s ochranou uvedeného práva sťažovateľky hmotného charakteru.

75. Ústavný súd preto tejto časti ústavnej sťažnosti sťažovateľky nevyhovel, uprednostňujúc právomoc všeobecného súdu na ochranu subjektívnych hmotných práv účastníkov konania pred ochranou v konaní pred ústavným súdom [(§ 133 ods. 1 *a contrario* zákona o ústavnom súde); bod 4 výroku nálezu].

76. Vo vzťahu k sťažovateľkou označeným právam podľa čl. 20 ods. 4 a 5 ústavy, ktoré mali byť napadnutým uznesením okresného súdu takisto porušené, sťažovateľka neuviedla žiadne dôvody a ústavný súd musí konštatovať, že medzi týmito ustanoveniami, ktoré upravujú podmienky vyvlastnenia alebo núteného obmedzenia vlastníckeho práva a podmienok iných zásahov do vlastníckeho práva a napadnutým uznesením okresného súdu o schválení čiastkového rozvrhu zo všeobecnej podstaty neexistuje žiadna príčinná súvislosť, a preto ani v tejto časti ústavnej sťažnosti nevyhovel [(§ 133 ods. 1 *a contrario* zákona o ústavnom súde); bod 4 výroku nálezu].

77. Keďže okresný súd napadnutým uznesením porušil základné právo sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ústavný súd podľa § 133 ods. 2 zákona o ústavnom súde zrušil toto rozhodnutie (bod 2 výroku nálezu).

V.

Trovy konania

78. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania.

79. Ústavný súd pri rozhodovaní o priznaní trov konania vychádzal z priemernej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok roku 2017, ktorá bola 921 €, a za I. polrok roku 2018, ktorá bola 980 €.

80. Ústavný súd vychádzal z obsahu spisu a priznal sťažovateľke náhradu za štyri úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia, podanie ústavnej sťažnosti

a vyjadrenie z 26. februára 2019 a doplnenie vyjadrenia z 13. marca 2019) v súlade § 11 ods. 3 a § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov. Odmena za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2018 (2 x 153,50 €) spolu s režijným paušálom (2 x 9,21 €) a odmena za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2019 (2 x 163,33 €) spolu s režijným paušálom (2 x 9,80 €) predstavuje spolu sumu 671,68 € (bod 3 výroku nálezu).

81. Priznanú náhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 Civilného sporového poriadku).

82. Toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia poslednému z účastníkov konania (§ 70 ods. 1 zákona o ústavnom súde).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. októbra 2020

Jana Baricová
predsedníčka senátu